

SA BUKA TE ZAKARAEA Sa Vinabakala

Poropita Zakaraea si ene zama pa mudina sa tinaraovo pa Babiloni. Sa ginuana sa pozapoza Zakaraea si, “Bala-bala ia se Zihova,” gua, meke na tuti hiama si asa. Podona pa Babiloni si asa meke somana luli pule mae pa Ziuda koasa hinaqi kekenu pa tinura η te Zerubabele.

Sa pepeso si lopu masuru meke sa poata si tasuna sina sari dia sinea si lopu tava via na loke Zelepade si koa pude va vulasa pani sari sinea meke va mana pule ia sa popoa, gua sa sinovutu te poropita Zakaraea, meke asa tugo sapu te poropita Haqai. Ke qaqiri sari tie meke va hokoto ia sa Zelepade te Tamasa, meke podalae pule sa vinahesina e Zihova tanisa butubutu Izireli.

Kaiqa kinorokorotae te Zakaraea pa gugua e Karisito si gua hire: Sa Lela η (hinia 3 meke hinia 6); Karisito sa Ba η ara meke sa Hiama (Hinia 6:13); sa ninuquru te Karisito pa Zerusema koi pa do η 'ki (Hinia 9:9,10); Karisito sa Sepati (Hinia 11:12,13); tava mate pa korosi se Karisito (Hinia 12:10); sa tinasigiti te Karisito (Hinia 13:7); meke, sa pinule mae te Karisito (Hinia 14).

Sari N η ti Pinaqapaqahana sa Buka

1. Sa Tinioko pude kekere koari na sinea. Hinia 1:1-6
2. Sa butubutu ba η ara tanisa Ba η ara madina. Hinia 1:7 kamo hinia 8:23
  - a. Ka vesu dinogodogorae. Hinia 1:7 kamo hinia 6:8
  - b. Tava ba η ara sa η ti hiama kenukenu. Hinia 6:9-15
  - c. Sa inola η koasa ninanasa koasa gugua di ri na ineva η . Hinia 7:1 kamo hinia 8:23

3. Karua kinorokorotae mamatadi. Hinia 9:1 kamo hinia 14:21
  - a. Sa minae kekenu tanisa Karisito. Hinia 9:1 kamo hinia 11:17
  - b. Sa minae vina rua tanisa Karisito. Hinia 12:1 kamo hinia 14:21

Na Tinioko pude Kekere Pule La koe Zihova

¹ Koasa vina vesu sidara pa vina rua vuahenina sa binanara te Dariasi, si kamo mae sa zinama te Zihova koe Zakaraea sa poropita, sa tuna koreo e Berekaea, sa tuna koreo e Ido:*

² Zama se Zihova, “Bugoro sisigiti ni Arau Zihova sari tamamia pa toroso pukerane. ³ Gua ke mu tozini sari na tinoni: Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Kekere pule mae koa Rau,’ zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate, ‘meke Arau si kote kekere pule atu koa gamu,’ zama gua se Zihova Tadi na Qeto Minate. ⁴ Mi lopu gugua ari na tiatamamia pukerane, koa rini sapu zama vura guahe sari poropita pa toroso arini: Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Mi kekere koari mia hahanana kaleanadi meke sari mia tinavete kaleanadi.’ Ba korodia va avoso babe va taliŋa mae koa Rau, zama vura gua si Arau Zihova. ⁵ Avei sari tiatamamia pukerane? Meke sari poropita, vea, toa hola sari? ⁶ Ba doduru pu zamani Arau koari na Qua nabulu, sari poropita, si ta evaŋa koari tiatamamia pukerane gua sapu ele tozi Rau. Sa laena sa si kekere si arini meke zama guahe, ‘Ele tavete mae nia e Zihova Tadi na Qeto Minate koa gami sapu garodi ri mami hahanana meke tinavete, gua sapu ele tozia Sa si ele tavetia Sa,’ gua,” zama vura gua se Zihova.

Dogori Poropita pa Dinogodogorae sari na Hose

---

* 1:1 Ezz 4:24 kamo hinia 5:1, 6:14

⁷ Koasa rane vina hiokona made pa vina manege eke sidara, sa sidara Sebati, pa vina rua vuahenina sa binaṇara te Dariasi, si mae sa zinama te Zihova koe Zakaraea sa tuna koreo e Berekaea, sa tuna koreo e Ido.

⁸ Pana boṇi si kamo koa rau si keke dinogodogorae, meke isana pa kenuqu si keke tie korapa koi pa keke hose ziṇara meke turu nana koari na huda metolo pa keke lolomo hite. Pa mudina sa si kaiqa hose ziṇara, bupara, meke kekeorodi.

⁹ Ke nanasa si rau, “Qua baṇara, nasa si hire?”

Olaṇa sa mateana sapu korapa zama mae koa rau, “Kote va dogoro nigo Arau sapu nasa si arini,” gua.

¹⁰ Meke va bakala mae nia sa tie sapu turu nana koari na huda metolo, “Arini sapu garuni e Zihova pude ene betoa sa doduruna sa popoa pepeso.”

¹¹ Meke la totozi si arini koasa mateana te Zihova, sapu turu nana koari na huda metolo, “Ele ene betoa gami sa popoa pepeso meke dogoria gami sapu sa doduruna sa kasia popoa si magogoso meke koa pa binule,” gua si arini.

¹² Meke zama sa mateana te Zihova, “Zihova Tadi na Qeto Minate, vea seunae gua si kote tuqe pule nia Goi sa tataru variva taleosae koe Zerusalemameke koari na vasileana pa Ziuda, sapu bugoroni Goi koari ka zuapa ṇavulu puta vuaheni?” gua si asa. ¹³ Ke zama va mamana la se Zihova koasa mateana sapu zama mae koa rau.

¹⁴ Meke zama sa mateana sapu korapa zama mae koa rau, “Mu zama vura nia sa zinama hie: Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Kono sisigiti ni Arau sari Zerusalemameke Zaione, ¹⁵ ba bugoro holani Arau sari butubutu sapu koa va leana meke loketoṇa matagutu nia. Na bugoro hite mo si Arau ba teledia va noma ia sa dia tinasigiti na tinasuna.’

¹⁶ Gua ke, hiera gua si zama nia e Zihova: ‘Kote pule la si Arau pa Zerusalemameke pude vata dogoro nia sa Qua tataru

variva taleosae, meke vasina kote ta kuri pule sa Qua Zelepade. Meke sa aroso padapadana si kote ta nadoro karovo koasa popoa Zerusalem, zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.

¹⁷ Mu zama vura gua pule hie: Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Sari Qua vasileana si kote totolo vura i na tinagotago, meke kote va manoto pule ia Zihova sa popoa Zaiione meke kote vizata ia Sa sa popoa Zerusalem,’ gua.”

Ta Dogoro pa Dinogodogorae sari na Kikiho

¹⁸ Meke dono sage si arau meke isana pa kenuqu si ka made kikiho! ¹⁹ Nanasa ia rau sa mateana sapu zama mae koa rau, “Nasa si hire?”

Meke olana mae si asa koa rau, “Arini sari na kikiho sapu va hurakatae i sari tie pa Ziuda, Izireli, meke Zerusalem,” gua si asa.

²⁰ Meke va dogoro nau e Zihova si ka made tie peqopeqo. ²¹ Nanasa si arau, “Nasa si hiva mae tavetia arini hire?”

Olanā si asa, “Sari na kikiho si arini sapu va hurakatae i sari na tie pa Ziuda, pude lopu keke tie si kote boka turu va tia i. Ba sari tie peqopeqo hire si mae pude va matagutu i meke gona gorenī sari na kikiho,” gua si asa.

2

Dinogodogoraena sa Aroso Padapadana

¹ Meke dono sage si arau, meke isana pa kenuqu si keke tie, taninia nana pa limana si keke aroso padapadana! ² Nanasa si arau, “Pavei si korapa la agoi?”

Olanā au sa, “La pude pada ia sa vasileana pa Zerusalem, pude dogoria vea labe gua meke gele gua si asa,” gua.

³ Meke ta luarae koa rau sa mateana sapu zama mae koa rau, meke mae tutuvu ia keke votiki mateana si asa ⁴ meke zama ia sa, “Haqala, mamu la tozi nia sa tie vaqura isa sapu paleke padapadana, sapu zama guahe se Zihova, ‘Zerusalema si kote na vasileana sapu loke gobana sina kote siⁿi hola ia na tie meke bulumakao na sipi si pa korapana. ⁵ Meke Arau Telequ si kote na goba nika pa vari likohaena, meke Arau si kote tinolava nedalana tanisa,’ zama vura gua se Zihova.”

Saripu Ta Raovo si Ta Tioko Pude Pule

⁶ Zama pule se Zihova koari Nana tinoni, “Mae! Pule mae! Govete nia sa popoa pa kali gede* sana,” zama vura gua se Zihova, “ura Arau ele hurakatae lani gamu koari doduru kasia ia ka ia,” zama vura gua se Zihova.

⁷ Kei gamu pu ta raovo taloa pa Zaione pu koa pa Babiloni, mi govete! Mi pule mae pa Zerusalema kamahire. ⁸ Ura asa sapu seke gamu si seke ia sa sapu arilaena hola koa Sa. Ke va lavatau meke garunu lani au e Zihova Tadi na Qeto Minate pude tozia sa inavoso hie koari na butubutu pu hiko pani sari na likakalae koari Nana tinoni. Ura zama guahe se Zihova Tadi na Qeto Minate, ⁹ “Arau Zihova telequ si kote ovulu sage la nia sa Limaqu koa rini, pude kote ari na dia pinausu mo kote saputu vagi koa rini sari dia tinagotago.”

Pana tava gorevura si hie si kote gilania doduru tie sapu e Zihova garunu lani au si arau.

¹⁰ “Kei gamu na tinoni pa Zaione, mi kukili na qetuqetu. Ura Arau si korapa mae, meke kote koa turaⁿa gamu,” zama vura gua se Zihova. ¹¹ “Soku butubutu si kote somana koa Arau Zihova koasa rane asa meke kote ta

* 2:6 Kali gede be tia la pa kali gasa rimata.

evan^uae na Qua tinoni si arini, meke Arau si kote koa tura^una gamu.

Pa totoso asa si kote tumae nia gamu sapu e Zihova Tadi na Qeto Minate si garunu atu nau si arau koa gamu. ¹² E Zihova kote tago ia si pa Ziuda, guana Nana hinia koasa popoa hopena, meke kote vizata pule ia Sa si pa Zerusalem. ¹³ Mi koa noso pa kenuna e Zihova, gamu doduru tinoni, sina ele vura mae si Asa koasa Nana vasina hopena.”

3

Sa Dinogodogorae te Zakaraea koe Zosua sa Nati Hiama

¹ Meke va dogoro nau sa se Zosua sa nati hiama kenukenu turu nana pa kenuna sa mateana te Zihova, meke se Setani si turu nana pa kali mataona sa, nama pude zutu ia se Zosua, gua.* ² Zama la ia Zihova se Setani, “Arau Zihova gegese igo si agoi, Setani! Arau Zihova sapu ele vizatia sa popoa Zerusalem, gegese igo si agoi! Ve, lopu guana huda ta saputu vurana pa nika tu sa tie hie?” gua si Asa.*

³ Ego se Zosua si na poko bure^unedi toa si va sage i sa meke turu nana pa kenuna sa mateana. ⁴ Zama la sa mateana koa rini pu turu pa kenuna sa, “Vagi pani sari nana poko bure^unedi.”

Meke zama la si asa koe Zosua, “Isana, ele vagi pani rau sari mua sine, meke kote va sage nigo poko arilaedi arau si agoi,” gua si asa.

⁵ Meke zama si arau, “Va hake nia keke pusi batu viana pa batuna.” Ke va hake nia rini si keke pusi batu viana pa batuna meke va poko ia rini, sipu korapa turu nana vasina sa mateana te Zihova.

* 3:1 Ezz 5:2; Rev 12:10 * 3:2 Zd 9

⁶ Meke va paleke nia sa mateana te Zihova sa zinama hie koe Zosua: ⁷“Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Pana ene luli i agoi sari Qua siraṅa meke kopuni agoi sari gua pu hivani Arau, si tiqe kote kopu nia goi sa Qua vetu meke lalae ni sari Qua varivarigarana, meke kote ponigo Arau si keke lolomo koa rini pu korapa turu hire.

⁸ Va avoso, kei agoi Zosua, sa ṅati hiama kenukenue meke sari mua hiama pu korapa habotu pa kenumu, gamu si na vina gilagila koari na tiṅitoṅa pu korapa mae: Arau kote turaṅa mae nia sa Qua nabulu, sa Lelaṅa.* ⁹ Doṅo la, sa patu sapu va habotu ia Arau pa kenuna e Zosua! Ka zuapa mata si koa koasa keke patu asa, meke kote gasi ia Rau koasa si keke kinubekubere,’ zama gua se Zihova Tadi na Qeto Minate, ‘meke kote vagi pania Rau pa keke rane mo sa sinea tanisa popoa hie.

¹⁰ Koasa rane asa si kote hopeke ruvati gamu sari turaṅa mia pude la habotu pa kauruna sa Nana vaeni meke huda piqi,’ zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.”*

4

Sa Tuturuana Zuke Qolo meke Karua Huda Olive

¹ Meke pule mae sa mateana sapu zama koa rau meke va vaṅunau sa, guana sapu putaqu tu si arau. ² Nanasau sa si arau, “Nasa si dogoria agoi?”

Olaṅa si arau, “Na tuturuana zuke qolo sapu koa ia na baolo panauluna. Ka zuapa zuke si koa koasa tuturuana zuke, sapu koa i ka zuapa lozi zuke. ³ Meke koa dia tugo si karua huda olive pa vari kalina sa tuturuana zuke, keke pa kali matao meke keke pa kali gedena sa tuturuana zuke.”*

⁴ Nanasa ia rau sa mateana sapu zamazama koa rau, “Qua baṅara, nasa si hire?”

---

* 3:8 Zer 23:5, 33:15; Zak 6:12   * 3:10 Mka 4:4   * 4:3 Rev 11:4

⁵ Olan̄a si asa, “Vea, lopu tumae nia tu goi sapu nasa si hire?”

“Lokari, qua ban̄ara,” olan̄a gua si arau.

⁶ Ke zama si asa koa rau, “Hierana sa zinama te Zihova la koe Zerubabele: ‘Lopu pa vinaripera, lopu pa ninirañira ba koasa Maqomaqoqu mo,’ gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.*

⁷ Nasa si agoi, toqere nomamu? Pa kenuna e Zerubabele si kote tava pezara si agoi. Meke pana va hake ia Zerubabele sa patu vina betobeto si kote kukili guahe sari tie, ‘Mani mana nia Tamasa! Mani mana nia Tamasa!’ kote gua.”

⁸ Meke kamo mae koa rau sa inavoso te Zihova: ⁹“Sari limana e Zerubabele tavetena sa vina sokiraena sa Zelepade hie; sari limana tugo kote va hokoto ia.” Gua, pude mi tumae nia sapu e Zihova Tadi na Qeto Minate si garunu mae nau si arau koa gamu.

¹⁰ Esei kilu ia sa rane tadi na tin̄itona hitekedi? Kote qetu sari tie pana dogoria rini sa padapadana tin̄oto pa limana e Zerubabele.

Meke olan̄ia sa mateana sa qua ninanasa,

“Sari ka zuapa zuke si sari matana e Zihova sapu don̄o beto la ia sa doduruna sa popoa pepeso.”*

¹¹ Meke nanasa ia rau sa mateana, “Nasa sari karua huda olive, keke pa kali matao meke keke pa kali gedena sa tuturuana zuke?”*

¹² Meke nanasa pule la ia rau si asa, “Nasa sari karua lelan̄a olive pa kalidi sari karua paipa qolo sapu zoloro vura i na oela qolo?” gua si arau.

¹³ Olan̄a si asa, “Vea, lopu tumae nia tu agoi sapu nasa si arini?”

“Lokari, qua ban̄ara,” gua si arau.

---

* 4:6 Ezr 5:2   * 4:10 Rev 5:6   * 4:11 Rev 11:4

¹⁴ Ke zama si asa, “Hire sari karua sapu tava madidi pude koa nabulu koe Zihova sapu sa Baṅara pa doduruna sa popoa pepeso.”

5

Sa Pepa Ta Viqusuna sapu Tapuru

¹ Doño pule la si arau meke isana pa kenuqu si keke pepa ta viqusuna sapu tapuru!

² Nanasa au sa si arau, “Nasa si dogoria agoi?”

Olaṅa si arau, “Na pepa ta viqusuna sapu tapuruna si dogoria rau, sa gelena sa pepa ta viqusuna asa si sia mita meke sa labena si made meke kukuru mita.”

³ Meke zama si asa koa rau, “Hierana sa lineveleve sapu korapa vura la pa doduruna sa popoa; ura sapu tozia sa pa keke kalina sa pepa si, doduru tie hikohiko si kote tava rizu taloa, meke sapu tozia sa pa keke kalina pule si, doduru pu tokotokoro kokoha si kote tava rizu taloa.

⁴ Zama vura guahe se Zihova Tadi na Qeto Minate, ‘Arau kote garunu vura nia sa lineveleve, meke kote nuquru si asa pa vetu tanisa tie hikohiko meke sa vetu tanisa tie sapu tokotokoro kokoha pa Pozaqu. Kote koa si asa pa nana vetu meke kote huara ia sa, sari labelabetena meke sari patuna ba gua tugo,’ gua si Asa.”

Sa Barikaleqe sapu Voi pa Korapa Huneke

⁵ Meke mae sa mateana sapu zamazama mae koa rau meke zama si asa koa rau, “Doño sage mamu dogoria nasa si korapa vura mae sana.”

⁶ Nanasa si rau, “Nasa sia?”

Olaṅa si asa, “Na huneke padapadana.” Meke zama pule si asa, “Hie sa kinaleana tadi na tie pa doduruna sa popoa,” gua si asa.

⁷ Meke tava ovulu rizu sa tukutukuna sapu mamatana, si isa, habotu nana pa korapa huneke si keke barikaleqe!

⁸ Zama sa mateana, “Hie sa kinaleana,” gua meke zuzu nuquru pule nia sa sa barikaleqe meke zuzu pule la nia sa sa tukutuku mamatana meke tuku pule ia sa.

⁹ Meke doño sage si arau meke isana pa kenuqu si karua barikaleqe, meke sa givusu si pa tatapuru dia! Sari tatapuru dia si gugua tadi na soa. Mae meke ovulu sage la nia rini sa huneke pa vari korapana sa mañauru meke sa popoa pepeso.

¹⁰ “Pavei na paleke la nia rini sa huneke?” nanasa guni la nia rau sa mateana sapu zamazama mae koa rau.

¹¹ Olanā si asa, “La pa popoa Babiloni pude kuri poni ia si keke vetu vasina. Pana nama sa vetu si kote va habotu ia rini pa korapana pa nana vasina,” gua si asa.

6

Sari Ka Made Totopili Varipera

¹ Doño sage pule si arau meke isana pa kenuqu si ka made totopili varipera vura mae gua pa vari korapadi ri karua toqere, na toqere boronizi si arini! ² Sa totopili varipera kekenu si ziñara sari hose pu dakuna, vina rua si hose mumuho,* ³ vina ñeta si keoro sari hose, meke vina made si kidakida, sari doduru si ñiniradi beto.* ⁴ Nanasa ia rau sa mateana sapu zamazama mae koa rau, “Qua banāra, na sa si hire?”

⁵ Olanā au sa mateana si arau, “Hire sari ka made maqomaqo pa Mañauru, na tuturudi pa kenuna Tamasa sa Banāra pa doduruna sa kasia popoa meke tiqe vura mae gua.* ⁶ Sa totopili varipera koari hose mumuho si korapa la gua koari popoa pa kali gede, sapu koari hose kekeoro si korapa la gua pa kali lodu rimata, meke koari hose kidakida si pa kali matao,” gua si asa.

---

* 6:2 Rev 6:4,5   * 6:3 Rev 6:2   * 6:5 Rev 7:1

⁷ Totoso vura taloa sari hose, si bebena hola si arini pude ene beto ia sa popoa pepeso. Meke zama sa mateana, “La mamu ene beto ia sa popoa pepeso!” Ke vura la ene beto ia rini sa popoa pepeso.

⁸ Meke tioko mae au sa si arau, “Doño la, arini sapu la gua pa kali gede si ele va magogoso ia rini sa Maqomaqoqu koasa popoa pa kali gede*,” gua.

Sa Ginarunu pude Va Baṅara ia se Zosua

⁹ Kamo mae koa rau sa zinama te Zihova sapu guahe:
¹⁰ “Vagi sari siliva meke qolo koari tie ta raovodi, sari Heledai, Tobiza, meke Zedaia, sapu tiqe pule maedi pa Babiloni. Koasa rane tugo asa si mu la koasa vetu te Zosaea sa tuna koreo e Zepanaea. ¹¹ Vagi sari siliva meke qolo, mamu tavete ia si keke toropae baṅara, mamu la va hake ia pa batuna sa ṅati hiama, se Zosua sa tuna koreo e Zehozadaki. ¹² Tozi nia si asa, hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Hierana sa tie sapu e Lelaṅa pozana, sapu kote lelaṅa vura si asa pa nana vasina meke kuri ia sa Zelepade te Zihova.* ¹³ Asa hokara si kote kurina sa Zelepade te Zihova, meke kote tava sage poko tadi na baṅara si asa meke kote habotu meke kote koa baṅara pa nana habohabotuana. Meke kote na hiama si asa pa nana habohabotuana baṅara. Meke kote koa i na binule sari karua hiama meke binaṅara.’ ¹⁴ Sa toropae baṅara si kote ta vala koari Heledai, Tobiza, Zedaia, meke e Zosaea sa tuna koreo e Zepanaea pude guana vina tigonon pa korapa Zelepade te Zihova. ¹⁵ Sarini pu koa pa seu si kote mae pude vari tokae koasa kinurina sa Zelepade te Zihova, meke kote tumae nia gamu sapu e Zihova Tadi na Qeto Minate na garunu mae nau si arau pude tokani gamu. Hie

* 6:8 Kali gede be tia la pa kali gasa rimata.

* 6:12 Zer 23:5, 33:15; Zak

si kote ta eva_na pana luli zo_nazo_na ia gamu se Zihova sa mia Tamasa.”

7

Sa Nino_no meke sa Tataru, Lopu sa Minadi pa Ginani

¹ Koasa vina made rane pa vina sia sidara, sa sidara Kisileve, koasa vina made vuahenina sa bina_nara te Dariasi si kamo mae sa zinama te Zihova koe Zakaraea. ² Garunu lani ri na tie pa Betolo sari Sareza meke Re-qemeleki, meke sari kaiqa dia tie pude nanasa poni koe Zihova, gua. ³ Ari na hiamā koasa Zelepade te Zihova Tadi na Qeto Minate meke ari poropita kote nanasa poni ni sapu guahe, “Vea, kaqu koa talota_na meke madi pa ginani si gami pa vina lima sidara gua sapu ele hoke tavete ia gami koari soku vuaheni sapu ele hola?” gua.

⁴ Meke kamo mae koa rau sa zinama te Zihova Tadi na Qeto Minate: ⁵ “Nanasi sari doduru tie koasa popoa meke sari na hiamā, ‘Vea, totošo va madi si gamu pa ginani meke koa talota_na si gamu koasa vina lima sidara meke pa vina zuapa sidara koari ka zuapa navulu puta vuaheni ele hola, si vegua, hinokara koa Rau tugo si va madi pa ginani gamu? ⁶ Meke totošo hena na napo gamu, si vegua, lopu ineva_na pude poni pule ni gamu mo si gamu? ⁷ Vea, lopu hire mo sari zinama te Zihova sapu zama vurani ari na poropita kekenudi totošo koa va leana meke tagotago sari tie pa Zerusalemā? Vea lopu hire sari zinama te Zihova koari na vasileana pa vari likohaena, meke koari na popoa pa Neqevi^d, meke koari pa hubidi ri na toqere pa kali lodu rimata sipu koa i ri na tie sari vasidi arini?”

Sa Sineke Tinarae sapu Ta Raovo nia Rini

⁸ Meke kamo pule mae koe Zakaraea sa zinama te Zihova: ⁹ “Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: ‘Tavete vura nia sa nino_no hinokarana; vata

dogoro nia sa tataru variharupi meke sa tataru variva taleosae koari tura η amia. ¹⁰ Lopu η onovala i sari naboko, sari koburu sapu loke tamadia, sari tie karovodi meke sari tie mala η adi. Pa bulomia si mi lopu balabala va kaleana la ia si keke tura η amu, 'gua.

¹¹ Ba korodia va talina mae koa Rau si arini; tuku i rini sari talina dia, va mudi mae si arini koa Rau meke sapu korodia hokara. ¹² Va η ira guni ni rini na patu sari bulodia meke korodia avosia sa tinarae babe sari zinama Taqarau Zihova sapu garunu lani Rau pa Maqomaqoqu koari na poropita koari na totošo ele hola. Gua ke bugoro hola si Rau Zihova Tadi na Qeto Minate.

¹³ Totoso titioko Arau, si lopu hiva va avoso si arini; ke totošo titioko si arini, si lopu kote avosi Rau, zama gua si Arau Zihova Tadi na Qeto Minate. ¹⁴ Pa givusu vivirua va hurakatae lani Arau koari doduru butubutu, vasina sapu na tie karovodi si arini. Sa popoa sapu luara pania rini si ta huara inete ke loke tie si hiva ene nuquru gua vasina. Gua asa meke huara ia rini sa popoa leleana sana.”

8

Va Tatara se Zihova pude Kuri Pule ia sa Popoa Zerusalem

¹ Meke pule mae koa rau sa zinama te Zihova Tadi na Qeto Minate. ² Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Arau si kono sisigiti nia sa popoa Zaione gua ke tataru hola nia Rau.”

³ Hiera gua si zama nia e Zihova: “Arau si kote pule la pa Zaione meke koa pa Zerusalem. Meke kote ta pozae na Vasileana Tana Hinokara si asa, meke sa toqere te Zihova Tadi na Qeto Minate si kote ta pozae na Toqere Hopena.”

⁴ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Kote habotu pule pa sisira η na pa Zerusalem sarini pu ele barogoso na kaleqe gorevura, hopeke dia kolu hodu na

koa gua koari vuaheni dia. ⁵ Sari sirana koasa vasileana lavata si kote si_{ni} i na koburu koreo na vineki, lopilopi dia vasina.”

⁶ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Doduru hire si kote guana tasuna koa gamu kamahire, gamu ka visavisa tinoni koa hola mia. Ba koa Arau si lopu tasuna hokara,” zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.

⁷ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Kote harupi Rau sari Qua tinoni koari na popoa pa kali gasa rimata meke pa kali lodu rimata. ⁸ Kote tura_{na} pule mae ni Arau si arini pude koa pule pa Zerusalema; kote na Qua tinoni si arini meke Arau si kote na dia Tamasa ta ronuenta meke to_{notona}.”

⁹ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Gamu pu avosi kamahire sari zinama hire sapu zama ni ri poropita toতোসা tava sokirae sa Zelepade te Zihova Tadi na Qeto Minate, si madi _{ni}nira sari lima mia pude mani ta kuri sa Zelepade. ¹⁰ Sipu lopu ele kamo sa toতোসা asa si loketona sa tinabara tadi na tie babe na kurukuru. Loke tie si boka taveti sari nana tinavete pa binule koa gua koari nana kana, ura na ele vari taliri ni Arau sari na tie koari na tura_{na}dia. ¹¹ Ba kamahire si lopu kote tavete guni Arau sari ka visavisa tie koa holadi hire gua sapu tavete lani Arau pa toতোসা ele hola,” zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.

¹² “Sari kiko si kote toqolo va leana, sari huda vaeni si kote vua, sa pepeso si kote masuru, meke sa ma_{na}auru si kote va hoqa ruku. Arau kote vari ponini si hire pude guana dia minana ari ka visavisa tie koa holadi hire. ¹³ Gamu pa Ziuda meke Izireli, na ele guana keke ti_{ni}tona ta levei mia si gamu koari na butubutu, ke kote harupu gamu Rau, meke kote na minana si gamu. Ke mi lopu matagutu ba va _{ni}nira i sari lima mia.”

¹⁴ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Gua mo sapu hiva va kamoni gamu tinasuna Arau si gamu meke loke tataru si vata dogoro nia Rau totošo va bugoro Au ari tamamia, ¹⁵ si kamahire si hiva tavete va leana atu si Arau koa gamu pa Zerusalemameke Ziuda. Mi lopu matagutu. ¹⁶ Hire sari tinitonā sapu kote taveti gamu: Zama pa hinokara la koari tasimia, mamu tavetia sapu hinokara mamu vilasa va gotogoto koari mia vetu varipitui;* ¹⁷ lopu qoraqora la i sari turanāmia, meke lopu okoro nia sa tokotokoro kokoha. Kana hola i Arau si arini,” zama vura gua se Zihova.

¹⁸ Meke pule mae koa rau sa zinama te Zihova Tadi na Qeto Minate: ¹⁹ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Sari na totošo madi pa ginani koari na vina made, lima, zuapa, meke vina manege puta sidara si kote ta evānae na totošo inevanā qetuqetu tadi pa Ziuda. Gua ke tataru nia sa hinokara meke binule,” gua si Asa.

²⁰ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Soku tie koari soku vasileana lavata si kote kamo mae pa Zerusalemame, ²¹ meke sari tie pa keke vasileana lavata si kote la pa keke vasileana lavata meke zama, ‘Kamahire tugo, aria mada la tepatepa la koe Zihova mada hata ia se Zihova Tadi na Qeto Minate. Gami hire si korapa la mami vasina,’ kote gua. ²² Meke soku tinoni meke butubutu niniradi si kote mae pa Zerusalemame pude hata ia se Zihova Tadi na Qeto Minate meke tepatepa la koa Sa.”

²³ Hiera gua si zama nia e Zihova Tadi na Qeto Minate: “Koari na rane arini, si kote saputu vagia ari ka manege puta tie pa hopeke vinekala na butubutu si keke tie Ziu pa nana poko meke zama guahe, ‘Va malumu gami pude luli igo, sina ele avoso nia gami sapu sa Tamasa si koa koa goi,’ kote gua.”

---

* 8:16 Epi 4:25

9

Vina Kilasadi ri na Popoa Nomadi pa Varilikohaena Izireli

- ¹ Sa zinama te Zihova si va kari ia sa popoa pa Hadaraki
meke kote la kamo pa Damasikasi,
ura sari matadi rina tie meke doduru butubutu pa Izireli
si koe Zihova,**
- ² meke pa Hamati tugo, sapu voloso ia si asa,
meke pa Taea meke Saedoni, be vea bokaboka gua si
arini.
- ³ Taea si kuri ia keke nana vasina ta goba va ninirana;
ele va kobi veko ia sa sa siliva guana kavuru,
meke qolo si guana kavuru pa sisirana.
- ⁴ Ba kote vagi pani e Zihova sari nana tinago
meke huara pania sa nana niniranaira pa kolo lamana,
meke kote ta sulu palae pa nika si asa.
- ⁵ Kote dogoria Asikeloni sapu gua asa meke matagutu;
Qaza si kote pekutu lamae pa tinasigiti,
meke Ekoroni tugo, na lopu kote gorevura sapu aqa
nia sa.
E Qaza si kote mate nana banara,
meke Asikeloni si kote ivulu.*
- ⁶ Ari tie karovodi kote koa ia sa popoa Asidodi,
meke kote va noso ia Rau sa vinalesi pule tadi pa
Pilisitia.
- ⁷ Sa ehara koasa masa kurukuru pa nuzudia si kote vagi
pania Rau,
meke sari ginani bonidi pa livodia.
Sarini pu koa hola si kote te Tamasa
meke kote ta evanae na tie tuturana si arini pa Ziuda,

---

* 9:1 Ais 17:1-3; Zer 49:23-27; Em 1:3-5   * 9:1 Ais 23:1-18; Izk 26:1 kamo
hinia 28:26; Zol 3:4-8; Em 1:9-10; Mt 11:21-22; Lk 10:13-14   * 9:5 Ais
14:29-31; Zer 47:1-7; Izk 25:15-17; Zol 3:4-8; Em 1:6-8; Zepa 2:4-7

meke Ekoroni si kote gua ari na tie Zebusaiti* .

⁸ Ba kote lavelave nia Arau sari na Qua tinoni
koari na qeto minate varipera.

Lopu kote tava kilasa pule pa kana si arini,
ura Arau kamahire si kopu totoko ni.

Sa Baṅnara sapu Kote Mae

⁹ Kei gamu na tinoni pa Zaione, mi koa qetuqetu!
Kei gamu pa Zerusalem, mi kukili vala beto!

Doṅo la, sa mia Baṅnara si korapa mae koa gamu,
toṅotona meke na hinarupu si tago ia Sa
va pepekae meke koi Nana pa keke tuna doṅ'ki.*

¹⁰ Kote vagi pani Rau sari totopili varipera pa Iparemi
meke sari hose varipera pa Zerusalem,
meke sa bokala varipera si kote ta moku palae.

Asa kote tozi vura nia sa binule koari na butubutu.
Sa Nana binaṅnara si kote podalae pa Kolo Matena
kamo la koasa lamana pa Meditareniani,
meke podalae pa Ovuku luparetisi kamo la koari na
hukihukirina sa popoa pepeso.*

Lavelave ni Zihova sari Nana Tinoni

¹¹ Koa gua koa sa ehara koasa Qua Vinariva Egoi koa
gamu,*
si kote rupahi Arau sari mia tie pu koa ta pusi pa pou
loke kolona.

¹² Pule la koari mia vasileana ta gobadi, gamu na tie ta pusi
mia pu raṅea se Zihova;
kamahire ba hiva tozi vura nia Arau sapu kote poni
pulenī gamu Rau karua toso tu hola nia sapu
tatasana.

¹³ Kote pebili ia Rau se Ziuda gua sapu malosō Qua bokala

---

* 9:7 Sari Zebusaiti si koa pa Zerusalem toso raza vagia e Devita. * 9:9

Mt 21:5; Zn 12:15 * 9:10 Sam 72:8 * 9:11 Ekd 24:8

meke veko la nia se Iparemi guana Qua tupi.
 Ke Zaione, kote va gevuri Rau sari tumu koreo,
 meke tavete guni nigo na vedara tana varane,
 pude raza i sari tumu koreo, agoi Qurisi.

¹⁴ Meke kote vura la koa rini se Zihova;
 sa Nana tupi si kote malakapi guana kapi.
 Kote ivu ia e Zihova, sa Baṅara, sa buki;
 meke kote ene mataqara nuquru ia Sa sa raneboṅi
 mae gua pa kali matao,
¹⁵ meke kote lavelave ni e Zihova Tadi na Qeto
 Minate.

Kote huhuara si arini
 meke mataqara, meke kote buli ni patu nomadi rini
 sari kana.

Kote varipera meke vevehe guana sapu napodi vaeni tu;
 kote va zoloro soku ehara tadina kana si arini gua
 sapu tava siṅi pa baolo
 sapu hoke siburu ni rini pa hope.

¹⁶ E Zihova dia Tamasa kote harupi koasa rane asa
 gua sa sepati koari nana rovana sipi.
 Kote pinopinoro si arini pa Nana popoa
 guari na patu ṅedala koasa toropae baṅara.

¹⁷ Na kote tolavaedi meke leleadi si arini!
 Na kiko huiti kote va masiqara i sari na tie vaqura,
 meke na vaeni vaqura si koari na vineki vaqura.

10

Va Tatara nia Zihova sa Tinarupaha

¹ “Tepa ia sa ruku koe Zihova pa pinodalaena sa vuaheni;
 e Zihova tavetedi sari lei raneboṅi,
 meke poni ruku Sa sari tie,
 meke sari linetelete pa inuma koari doduru.

² Sari beku si sekesekei,
 sari matemateana si dodogorae kokoha;

tozi rini sari pinutagita kokohadi,
 sari vina manoto taveti rini si loke laedi.
 Gua ke ene lamae sari tie guana sipi
 sapu nunala sina loke dia sepati.
³ Ta sulu ni Qua binugoro sari sepati,
 meke kote va lipulipu i Arau sari na tie tuturana;
 ura se Zihova Tadi na Qeto Minate kote kopu nia
 sa Nana rovana sipi, sapu sa butubutu Ziuda,
 meke tavete guni nia na hose varipera niirana.
⁴ Koe Ziuda kote mae gua sa niati patu sinokiraena sa vetu,
 koe Ziuda kote mae gua sa tupili tana ipi,
 koa sa kote mae gua sa bokala varipera,
 koa sa kote mae gua sari doduru bana.
⁵ Kote guana varane si arini pa vinaripera
 sapu puza i sari sirana kosikosiridi pa vinaripera.
 Sina koa turani e Zihova
 ke kote varipera si arini meke gona gorengi sari tie koi
 pa hose.
⁶ Kote va niira ia Rau sa butubutu te Ziuda
 meke harupu ia sa butubutu te Zosepa.
 Kote va turu pule i Rau
 sina tataruni Arau si arini.
 Arini si kote guana
 sapu lopu hite kilu i tu Arau,
 ura Arau se Zihova sa dia Tamasa
 na kote olani Rau si arini.
⁷ Ari tie Iparemi si kote ta evanae guari na tie niiradi,
 meke sari bulodia si kote qetuqetu guana napo vaeni
 si arini.
 Kote dogoria ari dia koburu meke qetu;
 sari bulodia si kote qetu nia se Zihova.
⁸ Kote sipu mae i Rau
 meke varigara mae ni.
 Hinokara kote harupu i Rau;

meke kote soku pule gua pukerane si arini.

⁹ Na va hurakatae i tugo Arau koari na tinoni,
ba kote balabala Au rini koari na popoa seu.
Arini meke sari dia koburu si kote toa hola dia,
meke kote pule mae si arini.

¹⁰ Kote tura^{na} pule mae ni Arau sapu koadi pa Izipi
meke varigara pule mae ni sapu koadi pa Asiria.
Kote tura^{na} lani Arau pa Qileadi meke pa Lebanoni,
osolae loke lolomo si koa.

¹¹ Kote holapa gua si arini koasa kolo lamana sapu koa ia
tinasuna;
sa kolo bogusu si kote noso
meke doduru kolo pa Ovuku Naelo si kote popa.
Sa vinahesi pule te Asiria si kote tava kilasa
meke sa bina^{na} pa Izipi si kote kokoi.

¹² Arau kote va ni^{na} i pa dia tino koa Arau Zihova
meke kote ene si arini pa korapa Pozaqu Rau,”
zama vura gua se Zihova.

11

Sa Hinoqa Tadi na Ba^{na} Kaleadi

¹ Tukeli sari mua sasada, agoi Lebanoni,
pude sulu i na nika sari mua huda sida!
² Uui, agoi huda paeni, ura ele hoqa sari huda sida;
sari huda ta pama^{na} aedi si ele ta huara!
Uui, huda oaku pa Basani;
sari hudahuda pa soloso si ele ta maho gore!
³ Avoso la i sari na uui tadi na sepati;
sari dia inuma duduli si ta ^{na}ovalala!
Avoso la i sari kurumu tadi na laione;
sa dia popoa pa hiqohiqo Zodani si ta huara!

Sari Karua Sepati

⁴ Hiera gua si zama nia e Zihova sa qua Tamasa: “La kopu nia sa rovana sipi sapu tava nama pude tava mate. ⁵ Va mate i ri tie pu holudi ba lopu tava kilasa nia rini. Meke arini pu vata holu ni si zama tu, ‘Mani tavahesi se Zihova, na tagotago si arau!’ gua. Sari dia sepati soti ba lopu tataru ni mo. ⁶ Ura kote noso sa Qua tataru la koari tiena sa popoa,” zama vura gua se Zihova. “Kote variponi ni Arau sari doduru la koari turaⁿadia meke sa dia baⁿara. Arini kote mae ⁿoⁿovalala ia sa popoa, meke lopu kote harupi Rau pa limadia.”

⁷ Ke kopu nia rau sa rovana sipi sapu tana va mate, asa tugo sa rovana sapu ta ⁿoⁿovalana. Meke vagi rau si karua kolu hodu meke keke si poza nia Ta Tataruedi rau meke keke si Kinoa Keke poza nia rau, meke kopu nia rau sa rovana sipi. ⁸ Pa korapana keke sidara si ka ⁿeta sepati si va beto i rau.

Lopu qetu nau sa rovana sipi, meke podalae mabo ni qua ⁹ ke zama si rau, “Beto si arau, lopu kote sepati ni gamu rau. Mani mate sapu kote mate, meke mani ta seke mate sapu kote ta seke va mate. Arini sapu koa hola si mani vari huara i mo teledia.”

¹⁰ Meke vagi ia rau sa qua kolu hodu sapu poza nia Ta Tataruedi rau meke moku pania, va kokoi ia rau sa vinariva egoi sapu tavete ia rau koari doduru butubutu.

¹¹ Ke pa rane asa si noso sa qua vinariva egoi koa rini, meke doⁿototo mae au ri pu ta ⁿoⁿovaladi koasa rovana sina tumae nia rini sapu na zinama te Zihova sapu asa.

¹² Tozini rau si arini, “Pude leana koa gamu si poni nau sa qua tinabara; pude lopu gua si, kopu nia.” Ke ka toloⁿavulu puta poata siliva tabara nau rini.**

¹³ Meke zama guahe se Zihova koa rau, “La gona lani koasa tie tavete raro patu” Asa sa poata nomana sapu

---

* 11:12 Mt 26:15   * 11:12 Mt 27:9-10

tabara nau rini! Ke vagi rau sari ka tolongavulu puta poata siliva arini meke la gona nuquru lani rau pa Zelepade te Zihova koasa tie tavete raro patu.

¹⁴ Meke moku ia rau sa qua kolu hodu vina rua sapu poza nia rau Kinoa Keke arau, meke totoaso asa si moku pania mo rau sa tinamatasi tadi Ziuda e Izireli.

¹⁵ Meke zama guahe se Zihova koa rau, “Mu tavetavete pule guana sepati pekipekina. ¹⁶ Ura na kote va turu ia Rau si keke sepati koasa popoa sapu lopu kote galagalani saripu muliunū, hata i saripu vaquradi, babe salani sapu bakoradi, babe poni ginani sapu toadi va leana, ba kote hena i sa sari sipi bonabonadi meke kapolo pani ola nenedi.

¹⁷ Mani talotana sa sepati koleanana,
sapu veko pania sa rovana sipi!

Mani seke ia na vedara sa limana meke sa mata kali mataona!

Mani mate hokara sa limana,
mani behu taloa sa mata pa kali mataona!”

12

Sa Tinarupahana Zerusalemā pa Vugo Repere

¹ Hierana gua sa zinama te Zihova pa guguaana Izireli. Se Zihova pu repahia sa manauru, pu va habotu ia sa vina sokiraena sa popoa pepeso, meke Asa pu va podaka ia sa maqomaqona sa tie pa korapana sa, si zama vura guahe: ² “Kote tavete guni nia na kapa Arau sa vasileana Zerusalemā sapu kote napo nia ri doduru tinoni pa vari likohaena sa meke kote tedeve. ³ Koasa rane asa, totoaso varigara nia ari doduru butubutu si asa, si kote tavete ia Rau sa popoa Zerusalemā pude na patu hihū koari doduru butubutu. Doduru pu podekia pude va rizu ia si kote va bakora pule ni mo. ⁴ Koasa rane asa si kote seke ni minatagutu Arau sari doduru hose meke sari tie koidi si

kote pekipeki,” zama vura gua se Zihova. “Arau kote kopu totoko nia sa butubutu te Ziuda, ba kote va behu beto i Rau sari doduru hose tadi na kana. ⁵ Meke sari na tie tuturana pa Ziuda si kote zama guahe pa bulodia, ‘Sari tie pa Zerusalem si niniradi, sina sa dia Tamasa si e Zihova Tadi na Qeto Minate,’ kote gua.

⁶ Koasa rane asa si kote tavete i Rau sari tie tuturana pa Ziuda pude guana raro sapu sini ia na nika meke habotu nana pa iqoso huda, guana zuke huruna pa duduli popana. Kote sulu la si arini pa kali gede meke pa matao koari doduru tie pa vari kalina, ba Zerusalem si kote koa pa nana vasina meke lopu ta tiqu la.

⁷ Kote harupu kekenu i e Zihova sari na tie pa Ziuda, pude sa vina lavatana sa tutina e Devita meke tadi tie pa Zerusalem si lopu kote noma hola nia si te Ziuda. ⁸ Koasa rane asa si kote lavelave ni e Zihova sarini pu koa pa Zerusalem, pude asa sapu hitekena hola koa rini si kote ninira gua e Devita, meke sa tutina e Devita si kote gua sa Mateana te Zihova sapu ene va kenue koa rini, gugua sa Tamasa. ⁹ Koasa rane asa si kote qeto vura si Arau pude la huari sari doduru butubutu sapu rapatia sa popoa Zerusalem.”

Koa Talotana nia Rini si Asa sapu Ta Huma

¹⁰ “Meke kote zoropo la nia Rau koasa tutina e Devita meke sari tie pa Zerusalem sa Maqomaqo tataru variharupi meke vinaravara. Kote dono mae si arini koa Asa sapu huma ia rini, meke kote koa talotana nia rini, guana sapu koa talotana nia si keke koburu ekeina, meke kabo sisigiti nia, guana sapu na koburu koreo kenuna si kabo sisigiti nia rini.** ¹¹ Koasa rane asa si sa kabo pa Zerusalem si kote noma hola, kote gua sa totoso sapu

* 12:10 Zn 19:37; Rev 1:7 * 12:10 Mt 24:30; Rev 1:7

kabo si arini pa Hadadi Rimoni koasa pezara pa Meqido. ¹² Sa popoa si kote koa talotaña, hopeke teledia ri puku butubutu, meke sari dia barikaleqe si kote teledia: sa puku butubutu pa tutina e Devita meke sari dia barikaleqe kote koa teledia, sa puku butubutu pa tutina e Netani meke sari dia barikaleqe, ¹³ sa butubutu pa tutina e Livae meke sari dia barikaleqe, sa puku butubutu pa tutina e Simei meke sari dia barikaleqe, ¹⁴ meke sari doduru puku butubutu pule meke sari dia barikaleqe.”

13

Tava Via pa Sinea

¹ “Koasa rane asa si keke bukaha si kote tukele la koasa tutina e Devita meke saripu koa pa Zerusalem, pude va via i koari dia sinea na boni.

² Koasa rane asa, si kote va rizu pani Rau sari pozadi ri na beku koasa popoa, meke lopu kote ta balabala pule hokara si arini,” zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate. “Kote va rizu pani Rau sari na poropita meke sa hahanana bonina koasa popoa. ³ Meke be guana korokorotae si keke tie, si sari tiatamana, arini pu podona, si kote zama guahe koa sa, ‘Agoi si kaqu mate, sina ele tozi goi sari koha pa Pozana e Zihova.’ Ke pana korokorotae si asa si kote ari tiatamana soti mo kote hova va mate ia.

⁴ Koasa rane asa si kote kurekure sari doduru poropita koari dia dinogodogorae. Lopu kote va sage i rini sari poko tadi na poropita pude sekesekeini sari tie. ⁵ Kote zama si asa, ‘Lopu na poropita si arau. Na tie lelete mo si arau; sa qua tinoa si pa pepeso mo podalae tu koburuqu,’ kote gua. ⁶ Pana nanasa ia keke tie, ‘Nasa sari bakora pa tinimu hire?’ gua, si kote olaña guahe si asa, ‘Sari bakora si vagi ni rau pa vetu tanisa qua baere,’ kote gua.”

Sa Ginarunu pude Va Mate ia sa Sepati te Tamasa

- 7 “Kei vedara, mu va_nunu, mu kana la ia sa Qua sepati,
kana la ia sa tie sapu koa tata koa Rau!”
zama vura gua se Zihova Tadi na Qeto Minate.
“Seke ia sa sepati,
pude hurakatae sari na sipi,
meke kote va taliri la nia Rau sa Limaqu koari na
lami.*
- 8 Koasa doduruna sa popoa,
si karua koari ka _neta si kote ta seke gore meke mate;
gua ba keke koari ka _neta si kote koa hola vasina.
- 9 Sapu keke hie si kote vagi la nia Rau koasa nika;
kote va via i Rau si arini guana va via siliva
meke podeke i guana qolo.
Kote tioko mae ia rini sa Pozaqu
meke kote ola_na i Rau;
kote zama si Arau, ‘Arini si na Qua tinoni,’
meke kote zama si arini, ‘E Zihova sa mami Tamasa,’
kote gua.”

14

Zerusalema meke sari Votiki Butubutu

¹ Na rane te Zihova si korapa mae toতোso kote vari paqaha ni pa vari korapa mia gamu sari na mia vinagi pa vinaripera.

² Kote varigara mae ni Sa sari doduru butubutu pa Zerusalema pude mae raza ia; sa vasileana lavata si kote ta zau vagi; sari na likakalae koari na vetu si kote ta hiko vagi meke sari barikaleqe si kote ta hagele zuzuku. Kukuruna sa vasileana lavata si kote ta raovo taloa, ba sapu kukuruna pule si lopu kote ta vagi taloa koasa vasileana lavata.

³ Meke kote vura la se Zihova meke la raza i sari butubutu arini, gua sapu toতোso varipera si Asa koasa rane

---

* 13:7 Mt 26:31; Mk 14:27

varipera. ⁴ Koasa rane asa si sari Nenena si kote turu koasa Toqere Olive, pa kali gasa rimata pa Zerusalem, meke sa Toqere Olive si kote viqala rua podalae pa kali gasa rimata la pa kali lodu rimata, kote ta evaṅa si keke lolomo nomana, meke kote tava rizu la pa kali gede sa kukuruna sa toqere meke kukuruna si la pa kali matao. ⁵ Kote govete gua si gamu koasa lolomo toqere, ura na kote gele kamo la pa Azelo bisa. Kote govete si gamu gua sapu toso govete nia gamu sa niu pa toso te Uzaea sa baṅara pa Ziuda. Meke kote kamo mae se Zihova sa qua Tamasa, turaṅi Nana sari doduru tie hopedi.

⁶ Koasa rane asa si kote loke ibu, meke loke aesi si koa. ⁷ Ba kote keke rane votikaena si asa, sapu loke nana rane babe boṅi, keke rane sapu e Zihova mo tumae nia. Kamo sa veluvelu ba sa kalalasa si kote koa lamo.

⁸ Koasa rane asa si na kolo tinoa si kote totolo vura gua pa Zerusalem, kukuruna si kote la gua koasa Kolo Matena pa kali gasa rimata meke keke kukuruna si kote la gua pa kolo lamana pa kali lodu rimata, pa doduruna sa vuaheni.*

⁹ E Zihova kote baṅara nia sa doduruna sa popoa pepeso. Koasa rane asa si kote keke mo se Zihova, meke kote poza nia rina tie pa keke Pozana mo.

¹⁰ Sa doduruna sa popoa, sapu podalae pa Qeba kamo pa Rimoni, sapu pa kali matao pa Zerusalem, si kote pezara beto. Ba Zerusalem si kote ta ovulu sage meke kote koa pa nana vasina, podalae pa Sasada Benisimane kamo la koasa Sasada Kekenu, la pa Sasada iio, meke podalae pa Vetu Hakehakei Ululuna te Hananelo kamo la koasa munamunalana vaeni tanisa baṅara. ¹¹ Kote koa ia tie si asa; lopu kaqu hokara ta huara pule si asa. Lopu kaqu tava kilasa pule se Zerusalem koa rina kana.*

---

* 14:8 Izk 47:1; Zn 7:38; Rev 22:1

* 14:11 Rev 22:3

¹² Hierana sa oza sapu kote va kamo la nia e Zihova koari doduru butubutu sapu raza ia se Zerusalema: Sa masa dia si kote popozu sipu korapa turu dia mo, sari mata dia si kote popozu pa korapa qoqova mata dia, meke sari meadi si kote popozu pa korapa nuzu dia. ¹³ Koasa rane asa si kote matagutu sisigiti sari tie, kote va holoqoru i e Zihova. Hopeke tie si kote saputu vagi ia sa limana si keke pule meke kote varipera gedi. ¹⁴ Ziuda tugo ba kote varipera pa Zerusalema. Sari tinagotago tadi doduru butubutu pa vari likohaena si kote ta vagi varigara, na kobi qolo na siliva meke na poko. ¹⁵ Keke oza gugua tugo asa si kote raza koari na hose, meke miulu, na kameli, meke koari don'ki, meke doduru kurukuru koari na ipi tadi na kana.

¹⁶ Meke sari tie sapu lopu mate koari doduru butubutu sapu razana sa popoa Zerusalema si kote sage la pa Zerusalema vuaheni na vuaheni pude vahesi ia sa Baṇara, se Zihova Tadi na Qeto Minate, meke la pude somana qetuqetu koasa Inevaṇa Vina Balabaladi rina Ipi pa Qega.* ¹⁷ Be kaiqa ri tiena sa popoa pepeso si lopu la pa Zerusalema pude vahesi ia sa Baṇara, se Zihova Tadi na Qeto Minate, si loke ruku si kote hoqa pa dia popoa. ¹⁸ Be ari tie pa Izipi si lopu sage la somana vahesi si kote loke ruku si hoqa koa rini. Kote va kamo ni e Zihova koa rini sa oza sapu va raza ni Sa koari na butubutu sapu lopu la somana qetuqetu koasa Inevaṇa Vina Balabaladi rina Ipi pa Qega. ¹⁹ Asa sa vina kilasadi ari pa Izipi meke sa vina kilasadi ari doduru butubutu sapu lopu sage la somana qetuqetu koasa Inevaṇa Vina Balabaladi rina Ipi pa Qega.

²⁰ Koasa rane asa, sa zinama TAVAMADI KOE ZIHOVA si kote ta kubere koari na belo tadi na hose. Meke sari na raro pa korapa vetu te Zihova si kote hopena gua tugo sari na besini sapu tavetavete ni rini koasa hope. ²¹ Doduru

---

* 14:16 Liv 23:39-43

raro pa Zerusalema meke Ziuda si kote hopena la tugo koe Zihova Tadi na Qeto Minate, meke doduru pu mae pude va vukivukihi si kote paleki si kaiqa raro meke la rararo ni. Koasa rane asa si loke tie holuholu si kote la tavetavete pa korapana sa vetu te Zihova Tadi na Qeto Minate.

Buka Hope

The Holy Bible in the Roviana language of the Solomon Islands

Buk Baibel long langguis Roviana long Solomon Islands

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Roviana

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Dec 2020 from source files dated 24 Dec 2020

2a5324ac-61e8-5e5b-b226-f3d15850d7c5